

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет спеціальної освіти, психології та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи

Кваліфікаційна робота
магістра

з теми: **«ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ
В СУЧАСНИХ УМОВАХ»**

Виконав: здобувач вищої освіти
2 курсу, групи Sz1-M23
спеціальності 232 Соціальне забезпечення
Білий Сергій Сергійович

Керівниця: **Мельник Л.П.**,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри соціальної роботи

Кам'янець-Подільський – 2024 р.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	3
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ	7
1.1. Поняття, сутність та фактори працевлаштування молоді	7
1.2. Основні проблеми працевлаштування молоді в Україні	13
Висновки до першого розділу	21
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ	23
2.1. Статистичний аналіз працевлаштування молоді в Україні	23
2.2. Вплив економічних і соціальних умов на зайнятість молоді	27
2.3. Роль освіти та професійної підготовки у працевлаштуванні молоді	36
Висновки до другого розділу.....	41
РОЗДІЛ 3	44
ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ МОЛОДІ	44
3.1. Державна політика та програми підтримки молоді в працевлаштуванні.....	44
3.2. Ініціативи недержавних організацій та бізнесу	56
3.3. Рекомендації щодо покращення умов працевлаштування молоді	69
Висновки до третього розділу	76
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	80

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗНЗ – загальноосвітній навчальний заклад.

ВНЗ – вищий навчальний заклад.

ЦПТО – центр професійно-технічної освіти.

ДСЗ – державна служба зайнятості.

ТЗП – трудова зайнятість населення.

МЗС – Міністерство закордонних справ.

ІТ – інформаційні технології.

КМУ – Кабінет Міністрів України.

ЗНО – зовнішнє незалежне оцінювання.

МСП – мале і середнє підприємництво.

НУО – неурядові організації.

ФОП – фізична особа-підприємець.

ІПР – індивідуальна програма реабілітації.

ДПО – додаткове професійне навчання.

РМУ – розвиток молодіжного уряду.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. В сучасних умовах проблеми у сфері зайнятості молоді ще більш загострилися через політичні, соціальні, економічні та військові причини в Україні. Безробіття молоді небезпечно, так як, з одного боку, підвищується соціальна напруга, безробітні молоді люди шукають будь-які варіанти заробітку, з іншого боку, це призводить до негативних психологічних наслідків для самої молодої людини.

У цьому контексті вирішення проблем зайнятості молоді є важливим не лише для забезпечення індивідуального добробуту, а й для зростання загального потенціалу трудових ресурсів країни. Розуміння проблем працевлаштування молоді дозволить розробляти ефективні програми, спрямовані на зниження рівня безробіття, покращення системи освіти та створення нових робочих місць. Актуальність цієї теми обумовлена необхідністю підвищення конкурентоспроможності молодого покоління на ринку праці, що є важливим чинником економічного розвитку країни.

Дослідження проблем працевлаштування молоді в сучасних умовах також допоможе виявити ключові бар'єри працевлаштування та запропонувати практичні шляхи їх подолання, сприяючи інтеграції молодих людей у трудові процеси. Вищезазначене зумовило вибір теми нашого дослідження: **«Проблеми працевлаштування молоді в сучасних умовах»**

Об'єкт дослідження – процес працевлаштування молоді.

Предмет дослідження – фактори, умови, труднощі та можливості працевлаштування молодих фахівців в умовах сучасного ринку праці.

Мета роботи – дослідження проблем, що впливають на працевлаштування молоді, а також розробка рекомендацій для поліпшення ситуації з зайнятістю молодого населення в сучасних умовах.

Завдання дослідження:

1. Здійснити аналіз наукових підходів до вивчення проблеми працевлаштування молоді в сучасних умовах.
2. Дослідити сучасний стан працевлаштування молоді в Україні.

3. Окреслити перспективні напрями державної політики, а також ініціативи недержавних організацій та бізнесу, спрямовані на вирішення проблем молодіжної зайнятості.

4. Розробити рекомендації щодо покращення умов працевлаштування молодих людей.

Теоретико-методологічна основа дослідження. Теоретичним засадам та практичним аспектам проблеми працевлаштування молоді присвятили свої праці такі вчені, як Дж. М. Кейнс, А. Оукен, О. Філіпс, М. Туган-Барановський, А. Батюк, Д. Богиня, Т. Буда, О. Грішнова, Е. Лібанова, О. Трюхан, Т. Чатченко та ін. Однак, незважаючи на наявність значної кількості наукових праць по цій тематиці, питання подолання молодіжного працевлаштування в Україні потребує подальшого вивчення.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети й розв'язання завдань було застосовано *теоретичні методи*: систематизація, зіставлення, узагальнення джерел та Інтернет-ресурсів, присвячених даній темі; *емпіричні методи*: порівняння, вивчення статистичних даних.

Теоретичне значення результатів дослідження полягає в тому, що: здійснено аналіз проблеми працевлаштування молоді в сучасних умовах, висвітлено перспективні напрями державної політики, а також ініціативи недержавних організацій та бізнесу, спрямовані на вирішення проблем молодіжної зайнятості.

Практичне значення дослідження полягає у можливості застосування запропонованих рекомендацій органами державної влади, освітніми установами та роботодавцями для підвищення рівня зайнятості молодих фахівців. Робота також може бути корисною для подальших наукових досліджень у галузі зайнятості та працевлаштування молоді.

Апробація роботи. Результати кваліфікаційної роботи обговорювались на науковій конференції студентів та магістрантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та на Всеукраїнській науково-

практичній конференції Інтернет конференції «Актуальні проблеми соціальної роботи: досвід і перспективи».

Публікації. За результатами проведеного дослідження опубліковано статтю: Мельник Л.П., Білий С.С. Проблеми працевлаштування молоді в сучасних умовах. Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія соціально-педагогічна / За ред. Л.П. Мельник, Т.Л. Опалюк. Вип. 39. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В, 2024. 228 с. С. 117-123. URL : <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8024>

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 83 сторінки, з них основного тексту – 80 сторінок.

ВИСНОВКИ

У даній роботі детально проаналізовано проблему працевлаштування молоді в Україні в умовах сучасних економічних і соціальних викликів. Розглянуті аспекти, які безпосередньо впливають на можливості молодих людей знайти стабільну роботу, а також запропоновані шляхи для покращення ситуації на ринку праці.

Перший розділ роботи присвячений теоретичним основам працевлаштування молоді. Визначено, що працевлаштування молодих людей є не тільки важливим соціально-економічним чинником для розвитку країни, але й необхідним етапом у забезпеченні стабільності та прогресу суспільства. Молодь є основною рушійною силою для інновацій, розвитку нових технологій та створення продуктивних робочих місць. Тому, проблеми, з якими вона стикається на ринку праці, повинні бути вирішені на державному та соціальному рівнях. Одним із основних факторів, що впливають на працевлаштування, є рівень освіти, професійної підготовки та доступність навчальних програм, які відповідають вимогам сучасного ринку праці. Також важливими факторами є соціальні мережі, економічна ситуація в країні, можливості для розвитку малого і середнього бізнесу, а також державна політика, що регулює працевлаштування.

У другому розділі було проведено статистичний аналіз стану працевлаштування молоді в Україні. Зокрема, були розглянуті показники безробіття серед молодих людей, які вищі, ніж серед загального населення, а також аналізовано обмежені можливості для отримання кваліфікованої роботи. Сучасні економічні умови, такі як інфляція, відсутність інвестицій у нові підприємства, нестабільність політичної ситуації, сприяють створенню додаткових бар'єрів для молоді, яка шукає стабільну роботу. Важливою проблемою є невідповідність між освітою, яку отримує більшість молодих людей, та реальними вимогами ринку праці. Одним із важливих аспектів для вирішення цієї проблеми є адаптація системи освіти до потреб економіки, вдосконалення навчальних програм і впровадження нових форм підготовки

кадрів, таких як дуальна освіта.

У третьому розділі були розглянуті можливості та шляхи вирішення проблем працевлаштування молоді. Було зазначено, що державна політика в сфері підтримки молоді має велику значущість для забезпечення ефективного працевлаштування. Проте існуючі програми потребують удосконалення, щоб бути більш адаптованими до реалій ринку праці. Програми державної підтримки повинні враховувати сучасні тенденції економічного розвитку, підвищення кваліфікації молоді та інтеграцію її у міжнародний ринок праці. Крім того, важливою є співпраця з недержавними організаціями та бізнесом, які можуть надати молодим людям можливості для стажування, розвитку професійних навичок, створення стартапів та інноваційних проєктів.

Рекомендації щодо покращення умов працевлаштування молоді включають розширення програм стажувань і практик у великих компаніях, поліпшення доступу до фінансування для молодих підприємців, розвиток гнучких форм працевлаштування, таких як дистанційна робота або неповний робочий день. Також необхідно створити умови для розвитку професійних мереж серед молоді, сприяти її участі в проєктах соціального підприємництва, стартапах і інноваціях.

Таким чином, підсумовуючи роботу, можна зробити висновок, що для вирішення проблеми працевлаштування молоді в Україні потрібен комплексний підхід, який включає зміну державної політики в цій сфері, вдосконалення системи освіти, підтримку молодіжного підприємництва та стимулювання міжнародної співпраці. Тільки за умови активної участі всіх зацікавлених сторін – уряду, бізнесу, освітніх установ і самих молодих людей – можна досягти суттєвих результатів у вирішенні проблеми безробіття та створенні умов для професійного зростання та самореалізації молоді в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Березіна Н. В. Молодь на ринку праці: соціально-економічний аналіз. Київ: Інститут демографії та соціальних досліджень, 2020.
2. Білозір Л. О. Проблеми та перспективи молодіжної зайнятості в Україні. Харків: НТУ «ХП», 2022.
3. Бондар О. М. Працевлаштування молоді: соціальні та економічні аспекти. Київ: Наукова думка, 2021.
4. Борисенко О. І. Тенденції на ринку праці України в умовах пандемії. – Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2022.
5. Васильєва С. В. Державна політика у сфері зайнятості молоді. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2021.
6. Васильченко Н. М. Молодь та ринок праці: стратегічний аналіз і перспективи. Київ: Видавництво КНЕУ, 2020.
7. Гончарук О. В. Проблеми працевлаштування випускників ВНЗ: теоретичні аспекти. Вінниця: ВНТУ, 2020.
8. Гуменюк В. М. Соціальні виклики на ринку праці в Україні. Дніпро: ДДУ, 2023.
9. Данилюк М. В. Ринок праці та його вплив на молодіжне працевлаштування. Київ: Видавництво НАУ, 2022.
10. Євтушенко А. А. Молодь і ринок праці: сучасні виклики та можливості. Полтава: ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2021.
11. Ємець О. П. Соціальні проблеми зайнятості молоді в Україні. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2020.
12. Жуковська Т. П. Проблеми працевлаштування молоді в Україні: причини та можливі рішення. Київ: Видавництво КНЕУ, 2022.
13. Зайченко Т. О. Трансформація ринку праці під впливом новітніх технологій. Київ: Либідь, 2021.
14. Зубченко Л. М. Працевлаштування випускників: можливості, виклики, перспективи. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2022.
15. Калиниченко О. В. Зайнятість молоді в Україні: проблеми та шляхи їх вирішення. Тернопіль: Економічна думка, 2023.

16. Карп'юк С. В. Молодіжна політика та ринок праці: аналіз поточних проблем. Київ: Видавництво Університету ім. Т. Шевченка, 2022.
17. Ковальчук П. І. Соціально-економічні проблеми молоді на ринку праці України. Ужгород: УжНУ, 2021.
18. Коломієць І. М. Ринок праці України: сучасні тенденції та перспективи розвитку. Одеса: ОНУ імені І. І. Мечникова, 2020.
19. Корнійчук Ю. О. Зайнятість молоді в умовах війни: виклики та можливості. Київ: Либідь, 2023.
20. Костенко М. В. Аналіз проблем працевлаштування молоді в умовах цифрової економіки. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2021.
21. Кравченко О. П. Молодь на ринку праці: нові реалії та виклики. Дніпро: ДНУ ім. Олеся Гончара, 2021.
22. Крилов О. М. Інноваційні підходи до вирішення проблем зайнятості молоді. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2022.
23. Кузьменко А. В. Молодіжна політика в Україні: сучасний стан і перспективи. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2020.
24. Левченко Т. С. Вплив пандемії COVID-19 на ринок праці молоді. – Вінниця: ВНМУ ім. Пирогова, 2021.
25. Лисенко О. І. Соціально-економічні аспекти працевлаштування випускників ВНЗ. Київ: Видавництво КНТЕУ, 2023.
26. Ляхова Н. Г. Проблеми зайнятості молоді в умовах кризи. Харків: НТУ «ХПШ», 2020.
27. Мартинюк В. В. Роль держави у забезпеченні молодіжної зайнятості. – Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2022.
28. Мельниченко Р. О. Ринок праці та проблеми молодіжної зайнятості в Україні. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2021.
29. Мороз Т. О. Сучасні тенденції молодіжної зайнятості в умовах глобалізації. Київ: Наукова думка, 2022.
30. Науменко С. М. Політика зайнятості молоді в Україні: теоретико-методологічний аспект. Тернопіль: Економічна думка, 2021.

31. Нечипоренко Л. І. Економічні аспекти зайнятості молоді в Україні. Полтава: ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2020.
32. Новак М. П. Зайнятість молоді на сучасному етапі розвитку ринку праці. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2023.
33. Олійник В. Г. Інституційні аспекти зайнятості молоді в Україні. Київ: Видавництво Університету ім. Т. Шевченка, 2021.
34. Остапенко О. В. Сучасний ринок праці та проблеми працевлаштування молоді. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020.
35. Павленко К. М. Виклики молодіжної зайнятості в умовах економічної кризи. Ужгород: УжНУ, 2022.
36. Поліщук Н. В. Соціальна політика щодо молоді: виклики сьогодення. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2023.
37. Руденко О. С. Молодіжний сегмент ринку праці: виклики та можливості. *Соціально-економічний розвиток регіонів*, 2020.
38. Руденко Ю. І. Працевлаштування випускників: перспективи адаптації до ринку праці. Київ: Либідь, 2022.
39. Савченко Л. А. Зайнятість молоді у контексті сталого розвитку економіки. Київ: Видавництво КНЕУ, 2020.
40. Сидоренко І. П. Проблеми молодіжної зайнятості: стратегічний аналіз. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2021.
41. Соколов А. М. Молодіжна зайнятість у контексті нових соціально-економічних умов. Київ: Наукова думка, 2023.
42. Соловей В. Г. Молодіжний ринок праці в Україні: проблеми та перспективи. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2021.
43. Сорока Т. П. Економічні механізми регулювання молодіжної зайнятості. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2022.
44. Степаненко К. М. Молодіжна зайнятість: досвід європейських країн. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2023.
45. Сухомлин О. І. Система освіти і працевлаштування молоді: проблеми та шляхи їх вирішення. Харків: НТУ «ХП», 2021.

- 46.Тарасенко Ю. А. Державна політика у сфері працевлаштування молоді. Київ: Наукова думка, 2022.
- 47.Тимченко Л. М. Вплив цифровізації на зайнятість молоді в Україні. Вінниця: ВНМУ ім. Пирогова, 2023.
- 48.Федорчук Н. О. Адаптація молоді до ринку праці: теоретико-практичний аспект. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2022.
- 49.Хоменко В. І. Молодіжна зайнятість у сільській місцевості. Полтава: ПНТУ ім. Ю. Кондратюка, 2020.
- 50.Черненко О. А. Роль профорієнтації у формуванні молодіжної зайнятості. Тернопіль: Економічна думка, 2021.
- 51.Шаповалова К. В. Аналіз зайнятості молоді в Україні: перспективи розвитку. *Молодіжна політика*. 2021.
- 52.Шевченко Л. В. Соціально-економічні виклики молодіжної зайнятості в Україні. Київ: Видавництво КНЕУ, 2022.
- 53.Шевченко Т. М. Молодіжний ринок праці в Україні: виклики глобалізації. *Економічний вісник*, 2020.
- 54.Шумило С. М. Проблеми зайнятості молоді у контексті глобалізації. Львів: Видавництво ЛНУ ім. Івана Франка, 2023.
- 55.Щербак О. Г. Молодіжна політика і ринок праці: український контекст. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020.
- 56.Щербина О. В. Трудова активність молоді: регіональний аспект. *Проблеми сучасної економіки*. 2019.
- 57.Юрченко Т. О. Ефективність державної підтримки молодіжної зайнятості. Ужгород: УжНУ, 2022.
- 58.Яковенко Н. С. Проблеми зайнятості випускників закладів вищої освіти. Київ: Видавництво Либідь, 2023.
- 59.Ярошенко А. М. Молодь і ринок праці в умовах трансформації економіки. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2021.
60. Яцук І. В. Тенденції розвитку молодіжного сегмента ринку праці в умовах глобалізації. *Молодий вчений*, 2020.